СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 274. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЛИСТОПАДА 1948. — No. 274. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 24, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в З.Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

БЕЗОГЛЯДНА ЧИСТКА КОМУНІСТІВ НА КОНВЕНЦІЇ К.І.О.

Портленд, у стейті Ореґон, 22 листопада. — Перший день річної конвенції Конгресу Індустріяльних Організацій, у якій беруть участь 525 делегатів, зазначився небувалою в історії цієї організації демонстрацією проти комуністів і всіх інших лівих елементів. Перед у боротьбі проти цих вертільників вів президент К.І.О. Филип Морей. У промові, якої гострота здивувала навіть найбільше правих делегатів, Морей зажадав показу, де стоять делегати й представники юній, які заступають комуністичну лінію. Вони повинні встати і заявити, чи вони повинуються ухвалі конвенції, чи після неї поїдуть домів і будуть вести вертільницьку роботу в нутрі юній. Їх отвертої заяви треба вже тепер, щоб знати, чи К.І.О. має свою політику чи ні. Коли К.І.О. заявляється за підтримку Пляну Маршала, то він не вважає кожного противника за комуніста, одначе „кожний комуніст в світі є противником Пляну Маршала" — заявив Морей. Він теж закинув комуністам в К.І.О. спілку з Волесом для усунення Трумана з Білого Дому, хоч би там мав засісти не тільки Дюї, але самий дідько. — Притоку до виголошення такої гострої промови дав Моресві виступ делегата Доналда Гендерсона, голови юнії тютюневих і фармерських робітників проти Пляну Маршала. Бурхливі демонстрації проти комуністів тривали 4 години.

тривали 4 години. Чути було оклики: „Або К.І.О. або Росія".

А.Ф.П. ЗА ОБМЕЖЕННЯ ЗАГРОЗЛИВИХ СТРАЙКІВ.

Синсинаті, 22 листопада. — Делегати конвенції Американської Федерації Праці одноголосно прийняли резолюцію з домаганням, щоб конгрес відкликав „дошкульний закон Тефта-Гартлія" з одночасним привернненням робітничого закону Вагнера. В резолюції одначе сказано, щоб при робітничій акції не було загрози для цілости країни. — Опя клявзуля вставлена на те, щоб можна було обмежити страйки, якщо б вони мали бути загрозою для нації. Резолюція признає не тільки права робітників, але й їх відповідальність і тому домагається відповідних поправок до закону Вагнера. Предсідник юнії бляхарів, Чарлз МекҐован з Канзас Сіті, заявив одверто, що робітництво не має наміру викликати повені страйків, які мали б на меті спаралізувати господарство країни.

При виборах до уряду вибрано через акламацію Вилієма Ґріна поновно предсідником, а Джорджа Мінія місто-предсідником А.Ф.П. Так само вибрано поновно попередніх 13 віцепредсідників. Перед закінченням Ґрін обіцяв конструктивну політику А.Ф.П. впродовж найближчого року.

НОВИЙ ГОЛОВА ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ.

Вашингтон. — Президент Труман назначив Обрія Г. Мелінгера з Шікаґо директором Бюра Пляну Цивільної Оборони. Він був давніше предсідником Телефонічної Компанії Бел на стейт Ілиной. Його попередником був Росел Гопліг з Омаги. Вони оба явилися в Білому Домі, щоб послухати рішення президента. Мелінгер прохав одного тижня часу на відповідь.

ЧАСТИНИ АТОМОВОЇ БОМБИ ТРИВАЛОЮ ЗАГРОЗОЮ ПІД ВОДОЮ.

Вашингтон. — Коли предмети, затоплені під водою внаслідок скинення атомової бомби, впадуть на дно і там останутся на завжди, вони будуть постійною загрозою тим, що будуть висилати радоактивні промені. Таку думку виявив д-р Дейвид Бредлі, знавець радології, який брав участь як спостерегач при скиненні атомової бомби на кораблі коло Бікіні в 1946 р. Він висловив ці думки з нагоди появи книжки: „Нема місця для сковку", яка саме вийшла з друку. У книжці сказано, що нема місця, в якім можна б сховатися перед атомовою бомбою. Бредлі критикував команду маринарки за її втримування в тайні різних помічень по скинені бомби.

КОМУНІСТИ В РЕЛІҐІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

Вашингтон. — Американські комуністи підкопалися в реліґійні організації й дальше там остаються" — такі інформації подала палатна комісія неамериканських затій. Вона видала брошуру, як звіт зі своїх дослідів над комуністичною діяльністю. Там сказано, що Комуністична партія призначує своїх людей, які мають за завдання підкопатися до реліґійних організацій та створити з них фронт для заслони комуністів. Між товаствами, в яких комуністи звивають своє кубло, згадані: Юнґ Мен Крисчієн Асошієйшен, і Юнґ Вімен К. А., дальше Епворд Ліґ. В брошурі визнано, що людина не може бути комуністом і вірити в Бога.

НОВІ ВИНАХОДИ В ЛЕТНИЦТВІ.

Вашингтон. — Бомбовальник Бі-36, який вважається за найбільший в світі, дістав ще одну нову машину, при допомогі якої він посилить свою силу на одну шосту частину. Вже вепер він має 6 машин, які дають йому силу 3,000 коней при вилеті. Нова машина сама дає силу 3,500 коней. Крім того бомбовальник може діставати ґазоліну підчас польоту без потреби осідання на землю.

З Індіянаполис наспіли вісті, що там переводять досвіди для ствердження правильного літання літаками. Знавці твердять, що в 1963 році будуть уже автоматичні літаки, які не будуть залежні від погоди.

ВБИВСТВА СЕРЕД ДІТЕЙ З НЕДОСТАЧІ ЗАБАВОВИХ ПЛОЩ.

Ню Йорк. — На анкеті батьків в будинку міської шкільної ради стверджено, що в Ню Йорку трапляються вбивства серед дітей тому, що нема для них забавових площ і хлопці шукають злочинної розваги.

Труман і Маршал обговорюють світові справи на конференції

Вашингтон, 22. листопада. — Як можна було передбачувати, президент Труман й секретар стейту Маршал впродовж одногодинної конференції в бюрі Білого Дому і підчас обіду в тимчасовій резиденції в Блер Гавс обговорювали повний засяг американської політики в Азії й Европі і холодну війну з Совєтами. Вони згадували бльокаду Берліна, долю Рурщини, Північно-Атлантійський військовий Союз і наглячі справи, звязані з положенням генералісимуса Чіян-Кай-Шека в Китаю та його проханням постачити негайну допомогу. Чи вони згодилися на яке рішення, про це не знати. Кореспонденти двічі мали нагоду ставити питання до президента, одначе він відмовився, а теж і секретар Маршал не дав відповіди на поставлені питання. Особи, що стоять при боці президента, виявили, що президент прохав секретаря Маршала, щоб він відклав на якийсь час своє уступлення зі становища секретаря стейту.

Заки ще президент перевів конференцію з Маршалом, він прийняв на розмові В. Аверела Гаримана, подорожуючого амбасадора в країнах обнятих Пляном Маршала в Европі. Розмова тривала 25 мінут. Гариман сказав, що він тільки склав звіт з положення в Европі і з настрою, які запанували в Західних державах після вибору Трумана. Цей настрій, як казав Гариман, є ентузіястичний тому, що вибір запевнює незмінність американської закордонної політики. — Пануе загальне переконання, що Маршал уже не вернеться до Парижа.

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗНИЩЕННЯ ДЕМОКРАТІЇ В БОЛГАРІЇ.

Вашингтон. — Департамент стейту обвинуватив комуністичний режим в Болгарії в знищенні останніх слідів демократії в тому краю. Це виявилося в увязненні болгарським урядом останніх девяти опозиційних парляментарних послів після тайного суду. Америка твердить, що Болгарія поламала другу точку мирового договору, в якому зобовязалася забезпечити основні вольності людини. Департамент стейту оприлюднив теж текст ноти, переданої американським послом в Софії болгарському урядові в справі його поведінки при арештуванні послів, яке згори засуджувало їх на кару. Посли дістали по 10—15 років тюрми за вмовлену в них противурядову діяльність. Посли мали нібито бути в змові з політичними представниками Злучених Держав ще в 1945 році. Америка твердить, що в тому часі був ще стан примиря і доля Болгарії не була вирішена, отже болгарські діячі мали право до свобідних розмов з закордонними чинниками.

СОВЄТИ В СПРАВІ ПАЛЕСТИНИ.

Париж, 23. листопада. — Совєтський представник в Генеральній Асамблеї О.Д. видвигнув вчора домагання, щоби О.Д. встановили „тривкий мир" в Палестині на базі її поділу, згідно з попередньою резолюцією Асамблеї.

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАБРАННЯ КОРАБЛЯ ЄГИПТОМ.

Вашингтон. — Уряд доручив американському послові в Каїро, щоб він поклав протест перед египетським урядом проти забрання ним американського корабля „Флайінґ Трейдер" в Порт Сайд. Египтяни забрали корабель під замітом, що він „везе ембарго для Держави Ізраїля". Департамент стейту виясняє, що не признає війни між Египтом і Ізраїлем, тому й перебування американського корабля на водах Палестини не є поломанням міжнародних звичаїв.

БРИТАНСЬКИЙ КОРОЛЬ НЕЗДУЖАЄ

Лондон, 23. листопада. — В окремому комунікаті з Букинґемського палацу сьогодні вранці повідомлено, що британський король Джордж нездужає на згущення крови в жилах ніг і тому відложено на неозначений час його пляновану поїздку до Австралії і Нової Зеляндії. В комунікаті, підписаному п'ятьма надворними лікарями, сказано, що ця хвороба, яка триває вже деякий час, в останньому сильно погіршилася. Королеві заряджено повний відпочинок, хоча в своєму палаці він може приймати міністрів та виконувати деякі зі своїх звичайних державних функцій. Він має тепер 53 роки. Повідомлення про нездужання короля викликало велике враження серед британського народу, що завжди виявляє найбільшу відданість та прив'язання до своєї династії.

Загадкова поведінка Совєтів в Україні

ЗАКОРДОННІ СПОСТЕРІГАЧІ ДИВУЮТЬСЯ, ЧОМУ СОВЄТИ НЕ ВІДБУДОВУЮТЬ ДНІПРОГРЕСУ.

Берлін, 23. листопада. — Співробітник Ню Йорк Таймсу, Дру Міддлетон, в своїй черговій статті про Совєтський Союз, базований на „надзвичайно достовірних" інформаціях з Москви, стверджує загадкову поведінку Совєтів в Україні, головно щодо повільности у відбудові важливої електростанції на Дніпрі, відомого Дніпрогресу. Згідно з цими інформаціями загальна відбудова в Совєтському Союзі в останньому році сильно поступила вперед, але вона ще далека від завершення та виявляє надмірні слабості совєтської економії. Дещо поправилися мешканеві умовини, як теж справа прохарчування та одягу і взуття, що його великою кількістю спроваджується головно з Чехословаччини. Але й це відноситься насамперед до Москви та інших міст, тоді як сільське населення, що становить велику більшість в Совєтському Союзі, продовжує терпіти великі недостачі. Спеціялісти стверджують, що проголошувані „перемоги" совєтських п'ятирічок та річних продукцій не заслуговують ані на більше довір'я, ані на увагу. Підкреслюється факт, що дані про ці „перемоги" завжди проголошуються в процентах, а ніколи в конкретних числах. Зокрема великі недостачі стверджується в совєтському транспорті та моторах. На закінчення своїх міркувань Міддлетон стверджує дослівно: „Явний неуспіх совєтської інженерії повністю відбудувати в майже п'ятьох роках гидро-електричну станцію на Дніпрі, що має найбільшу важливість для промислового розвитку та експансії в Україні, являється одним з багатьох майже невияснених факторів в нерівному перегляді російської відбудови".

СУД В ЮГОСЛАВІЇ ВИЯВЛЯЄ СПІВПРАЦЮ КОМУНІСТІВ З НАЦІСТАМИ.

Белград, Югославія, 23. листопада. — В Скопле, столиці югославської Македонії, відбувається тепер великий судовий процес проти воєнних злочинців та колабораціоністів з нацистами під час німецької окупації. Припадок, що Тіто полаявся з Москвою та її Комінформом допомагає встановити факт тісної співпраці нацистів з комуністами в окупованих країнах, як це безсумнівно стверджено в Україні. Один з обвинувачених в Скопле, болгарський полковник Бобданов, назвав поіменно чотирьох високих офіцерів болгарської армії, в якій вони займають високі командні пости і під теперішнім комуністичним режимом, та які під час нацистичної окупації найтісніше співпрацювали з німцями і допускалися найогидніших злочинів. Зізнання Бобданова потверджено документами та зізнаннями свідків. Завданням цих комуністичних „героїв" було, подібно як і їх співпартійників в Україні, допомагати німцям в ліквідації революціонерів, що боролися за визволення своїх країн.

СВІДОК В СПРАВІ РОССА ПОЧАЛА ГОЛОДІВКУ.

Відень, 23. листопада. — Не зважаючи на всі перешкоди з боку совєтського військового управління, американські і австрійські власті продовжують слідство в справі огидного вбивства совєтськими вояками американця Ірвінґа Росса, що був урядником місцевої місії Пляну Маршала. В останньому виявляється, що саме побита під час вбивства Росса австрійка Дана Суперіна, що перебуває тепер в госпиталі під сильною совєтською сторожею, почала голодовий страйк.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕЙМЕНОВУЮТЬ ЧЕСЬКІ МІСТА.

Прага, 23 листопада. — Чеська радіовисильня повідомила, що з днем 1-го січня місто Злін буде переіменоване на Ґоттвальд, в честь теперішнього комуністичного президента. В Зліні є світово відомі фабрики взуття Батя.

СОВЄТИ УНЕМОЖЛИВЛЮЮТЬ ПОЛАГОДЖЕННЯ БЕРЛІНСЬКОГО СПОРУ

Париж, 23 листопада. — Незаінтересовані безпосередньо у великодержавному спорі щодо Берліна шість членів Ради Безпеки продовжують свої зусилля для мирного полагодження цієї проблеми. Після того, як західні союзники рішучо відмовилися входити в будькі безпосередні дальші переговори зі Совєтами, як довго ті не перервуть бльокади Берліна та після заяви Совєтів, що вони продовжуватимуть бльокаду, як довго західні союзники не погодяться на їхні умовини введення в цілому Берліні одної совєтської валюти, „невтральні" члени Ради намагаються встановити базу порозуміння щодо одної валюти. В тій цілі представник „невтральних", аргентинський представник д-р Врамуглія, звернувся до всіх чотирьох заінтересованих великодержав з такими ідентичними запитами: 1. Яка контрольна агенція мала б бути встановлена в Берліні? 2. Які функції вона мала б виконувати? 3. Які географічні терени мали б підпадати під її контролю? 4. Під якими директивами вона діяла б? 5. Яка контроля мала б бути встановлена щодо торгівлі між Берліном та іншими зонами, як теж між Берліном та іншими країнами? Західні союзники дадуть свої ідентичні відповіді на ці запити вже сьогодні в полудне. Совєтський представник дав її вже вчора і стверджується, що ці відповіді ані на крок не відступають від того, чого домагалися раніше та на чому розмови розбилися. В дипломатичних колах стверджується, що Москва має окреме бажання не допустити до мирного полагодження берлінського спору, задержуючи його постійно як джерело міжнародної кризи.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ РІШЕНЬ ВІЙСЬКОВИХ ГУБЕРНАТОРІВ В СПРАВІ РУРЩИНИ.

Париж, 23 листопада. — Американська амбасада в Парижі передала каблем секретарові стейту Маршалові до Вашинґтону меморандум французького уряду в справі Рурщини. Меморандум відноситься спеціяльно до рішення американського й британського військових губернаторів Німеччини, ген. Л. Д. Клея та ген. сер Бріян Робертсона, з 10 листопада, на підставі якого майбутній вільно вибраний німецький уряд мав би винести кінцеве рішення щодо власности рурської промисловости. Французький уряд в меморіялі стверджує, що він вважатиме недійсними всі постанови щодо Рурщини, які вони будуть винесені без згоди і порозуміння з Францією.

ВІДНОВЛЕНО НАРАДИ В СПРАВІ АВСТРІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Лондон, 23 листопада. — Представники Злучених Держав, Британії і Франції вчора, після довшої перерви, відновили знову свої наради в справі мирового договору з Австрією. Наради мають, докишо, виключно інформативний характер і не є виключне, що в недалекій майбутности західні союзники запропонують Совєтам участь в тих нарадах, що мали б остаточно полагодити австрійську справу.

СОВЄТИ ПОГРОЖУЮТЬ АВСТРІЇ.

Відень, 23 листопада. — Видавана совєтською армією „Естеррайхіше Цайтунґ" надрукувала сьогодні редакційну статтю, в якій погрожується Австрії „консеквенціями" за заяву її президента д-ра Реннера, надруковану в американській військовій газеті в Мюнхені, що Австрія на випадок війни прилучилася б до західного бльоку проти Совєтів. Австрійська преса виясняє, що Совєти тенденційно перекрутили зложену д-ром Реннером заяву, щоби використати її за причину своєї напасти на Австрію.

ПАРТІЯ ГЕН. ФРАНКА ЗДОБУЛА У ВИБОРАХ 82% МІСЦЬ.

Мадрид, 23 листопада. — Тимчасове і неповне ще обрахування голосів з еспанських виборів минулої неділі до міських рад виявляє, що урядові і партійні (фалянґістичні) кандидати здобули понад 82% місць в Радах. Стверджується теж відносно високий відсоток голосуючих.

ГРЕЦЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ УРЯДУ.

Атени, 23 листопада. — Вувший премієр і провідник соціял-демократів в Греції, Георґ Папандреу, був вчора на авдієнції в короля та запротестував проти задержання нового популістично-ліберального уряду премієра Софуліса при владі. Як відомо, уряд дістав заяву довіря більшістю тільки одного голосу. Король прийняв опісля на авдієнції тепер премієра Софуліса і його заступника Цальдаріса, провідників обох урядових партій, і з кінцевого комунікату виходило б, що уряд залишиться при владі.

ТУРЕЧЧИНА ПОГРОЖУЄ ЗІРВАННЯМ СТОСУНКІВ З БОЛГАРІЄЮ.

Істанбул, Туреччина, 23 листопада. — Заступник премієра Туреччини вчора повідомив, що його країна зірве дипломатичні стосунки з Болгарією, якщоб там виконали вирок смерти на заарештованому під невідомими закидами турецькому офіцерові. Офіцер прикордонної турецької сторожі був схоплений болгарами і засуджений на смерть після того, як заблукався на болгарську територію. Болгарський уряд не відповів на домагання Туреччини щодо вияснення роблених заарештованому закидів. Відносини між обома країнами є дуже напружені.

В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ ЗААРЕШТУВАЛИ ЧЕСЬКИХ ШПИГУНІВ.

Гайдельберг, Німеччина, 23 листопада. — З достовірних джерел американської Армії вчора повідомлено, що американська проти-розвідка заарештувала в американській і британській зонах Німеччини 20 членів чехословацької комуністичної шпигунської сітки.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕНЬ ПОДЯКИ

Завтра, в останній четвер місяця листопада, весь наш нарід на цілому великому просторі своєї країни, від берегів Атлантійського до Тихого окену, обходить свій традиційний День Подяки. Багато застелені столи, дотеперішні успіхи та надії на майбутнє переконують кожного, що американський нарід справді має за що дякувати.

Багато часу пройшло від того пам'ятного 1621 року, коли то паломники вперше на цій землі влаштували обжинковий фестиваль, дякуючи Богові за щасливо пережитий рік та за багаті плоди їхньої праці. Опісля з кожним роком збільшувалися причини вдячности, а від першої формальної проклямації свята Дня Подяки в 1676 році, ці Дні маркували розвиток Америки. Президентські проклямації з нагоди Дня Подяки, першу з яких видано в 1789 р., стали історичними документами подій в році, за які американський нарід мав окрему причину складати Всевишньому свою дяку. Він дякував за перемогу у війні, за здобуту волю, за мир, за добробут і вже президент Теодор Рузвелт у своїй проклямації стверджує, що жаден інший нарід не має стільки причин до вдячности, як американський.

З приступленням Америки до першої світової війни, президент Вилсон в своїй декларації з нагоди Дня Подяки висловив вдячність, що „нам дано нагоду послужити людському родові, як колись послужили собі . . . піднести зброю проти тиранії . . . не тільки в обороні наших прав, але теж в обороні прав усіх вільних людей в світі". До цего можна б нав'язати і слова з минулорічної проклямації президента Трумана, в якій закликається, щоби наша вдячність позначувалася скромністю та симпатіями до тих, що не мають видних причин до вдячности та які дальше терплять.

Теж і в цьому році американському народові не бракує причин до вдячности. Ми пережили цей рік в мирі, ми збільшили добробут і силу нашої країни, ми створили багато передумов для дальшого розвитку, ми повністю користувалися тими вольностями, що їх здобули для нас трудом, боротьбою і жертвами наші предки і ми самі. Справді, навряд чи є в світі друга нація, яка мала б стільки причин до вдячности, як ми в Америці.

Проте, нача вдячність була б неповна, якщоб ми з нею не зв'язували наших приречень зберегти, закріпити і розгортати ці благодаті, що ними благословив Господь нас і нашу країну. Якщоб ми у власному вдовіллі та щастю забули недостачі та горе інших, якщоб раділи власною волею, забуваючи терпіння тих багатьох, що в неволі. Натомісць, наша вдячність і наша радість будуть подвійні, якщо ми по своїм силам допоможемо до радости і вдячности іншим.

Для американських українців під цим оглядом є тим більша вимога, бо мільйони наших рідних братів і сестер зазнають найбільшого терпіння і найбільших злиднів, одні в неволі на рідній землі, а сотки тисяч ще на скитанні по широкому світі. Нам доля заощадила тих терпінь і ми виявимо за це нашу правдиву вдячність, як чимнебуть причинимося до зменшення цих терпінь нашим братам і сестрам. Наша вдячність буде правдива, як ми виявимо її благородним ділом та допомогою тим, що нашої допомоги так дуже потребують. Ми виявимо нашу правдиву вдячність тим, як заслужимо собі самі на вдячність інших. Тоді наш День Подяки буде повний.

За підготовку до влади Партії Праці

На конвенції Американської Федерації Праці, яка почалася минулого тижня в місті Синсинаті, у стейті Огайо, виголосив промову член кабінету президента Трумана, теперішній секретар праці Морис Товбин. Згадавши про різні передвиборчі заяви як Демократичної партії, так і кандидата на президента, яким був самий президент Труман, він додав ще бажання, щоб обі осередні робітничі організації, а саме А. Д. П. і Конгрес Індустріяльних Організацій обедналися в одну могутню американську робітничу організацію.

З оцеї поради секретаря робить дехто заключення, що президент Труман носиться з думкою перебудувати Демократичну Партію на якусь Лейбор Парті на британських взірцях і посягнути по затримання влади в руках демократів. Яку відповідь на це дасть К. І. О., можна буде довідатися незабаром, бо саме біжучого тижня відбувається конвенція К. І. О. в місті Портленд, у стейті Ореґон. Можливість такої переміни у внутрішній політичній ситуації обоснована на гострій конкуренції Републиканської партії яка схоче теж переорганізуватися, щоб якось дійти до влади після близького чвертьліття від її втрачення. Політичні знавці ворожать, що вже в наступному конгресі републиканці будуть залицятися до демократичних консерватистів з діведених стейтів, щоб підірвати силу Демократичної Партії. Тому, що Труман підчас своєї передвиборчої агітації не робив ніяких закулісових умов в справі свого перевибору, а йшов самостійно, появляються голоси, що він може основно вичистити свою партію з правих і лівих елементів і перемінити її на справжню модерну ліберально - робітничу партію.

Конгрес Індустріяльних Організацій був створений при активній співпраці комуністів за часів головства Джана Л. Луїса й тому комуністи досі затримали великий вплив в цій організації. Інтересне, що в новинках про конвенцію К. І. О. появилися замітки, що конвенція мусить перевести в себе основну чистку з комуністів. Це вказувало б, що провід К. І. О. хоче підготовити свою організацію на всяку потребу і не є виключене, ща така чистка промостить шлях до злиття К. І. О. з А. Ф. П. Дальша можливість така, що обі злучені організації можуть справді дати підставу до створення якоїсь Партії Праці. Зрештою про це вже були голоси перед виборами, коли то широко застановлялися над задумом Волтера Рутера, голови юнії автомобілевих робітників, про зорганізування третьої політичної партії в Америці на здогадних руїнах Демократичної партії, на яку тоді заповідалося. Коли ж Труман вийшов переможцем і оживив Демократичну Партію, наразі затихли голоси про творення третьої партії. Це тільки потверджувало б здогад, що Труман самий змагає до переорганізування Демократичої Партії на Партію Праці, все одно під яким імям, і що він зможе приєднати для цеї справи різні робітничі групи, які мали цю ідею на оці.

Організація Партії Праці в Америці, коли б до того дійшло, мусить бути передумовлена основними перемінами в структурі й діянні робітничих юній. Безупинні змагання наховстати самоволю юнійних „босів" були причиною, чому 81 конгрес прийняв понад голову президента Трумана реформу робітничого закона Вагнера в формі введення нового закона Тефта-Гартлія. Цей закон містить різкі постанови проти несправедливих юнійних практик та всіляких надужить. Хоч закон у дечому перебрав міру, то в засаді він причинився до кращого наладнання відносин між робітниками й працедавцями. Що воно так є, пізнати з висловів деяких демократичних провідників, які змагають до скасування закону Тефта-Гартлія при одночаснім введенні нового закона, який відзеркалював би потреби часу.

Так нововибраний демократичний конгресмен Ендру Джейкобс з Індіянаполис заявив, що майбутній робітничий закон мусить дати федеральну охорону „юнійній демократії". Для нього юнійна демократія має більше значення ніж конгресове старшинство. „Мій досвід вказує, що демократія потребує охорони так, щоб місцеві відділи не попали в неволю, а верховні краєві юнійні провідники, щоб не розбудували машини для безконечного продовження своєї влади". — сказав Джейкобс. У дальшому пляні в нього стоїть змагання забезпечити чистоту виборів в відділах; настановлення якоїсь ради для суду над членами, що ломлять статути й правила юній; відклик від місцевих присудів юній до верховного тіла й ін.

(Докінчення на стор. 3-тій).

СКРІПІТЬ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС В ОБОРОНІ УКРАЇНИ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО ВАШУ ДОБРОВІЛЬНУ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ „СВО-

КИТАЙСЬКА ПРОБЛЕМА

Останній розвиток подій в Китаю поставив цю країну знову в центрі світової уваги, відсуваючи на другий плян грізну советсько-західну крізу в Европі взагалі, а в Берліні зокрема. Дійшло до того, що поодинокі знавці міжнародних справ видвигають навіть думку, що Китай і не Берлін може стати безпосередньою причиною нової світової війни.

Китайська кріза наступила в наслідок цілого ряду перемог червоних військ, що призвело до захоплення ними Манджурії і в останньому безпосередньої загрози для цілої країни. Стверджується, що комуністи мають помітну перевагу на фронтах і в деяких політичних колах видвигається думку, що справа їхньої перемоги вже так добре, як перерішена. До успіху комуністів на фронтах в немалій мірі причинилася нездарність нанкінґського уряду під військовим і внутрішньо-політичним оглядом. Бо уряд, не зважаючи на наглядність проблеми та на натиск з нутра і зі зовні, не потрапив розв'язати цілого ряду проблем, не спромігся на необхідну реформу, як самого уряду, так і цілої системи, головно в господарській ділянці.

В китайській проблемі дуже заінтереовані дві найбільші потуги в світі: Злучені Держави Америки і Советський Союз. Цей останній своїми договорами та своєю допомогою комуністам створив головну передумову для їхніх дотеперішних перемог. Советська допомога пішла виразно по лінії збройної розправи між комуністами і націоналістами, подібно як і советське зацікавлення Китаєм диктується стовідсотковим советсько-російським імперіялізмом. Ясно, що Китай не є кінцевою метою комунізму, а тільки етапом в змаганні до запанування над цілим світом.

Американський інтерес в Китаю є чисто господарський, крім, очевидно, оборонного в теперішній міжнародній ситуації. Величезні простори дуже слабо розвиненого під господарським оглядом Китаю, зі сотнями мільйонів його людности та величезним запотребуванням і такими ж можливостями є важливим фактором в американській політиці. Але так як Совети заінтересовані в опануванні Китаю, Америка заінтересована в його господарському розвитку і під цим кутом ведеться американська допомога. Америка допомагає Китаєві славно-явно; Совети допомогають собі, скрито і підступно допомагаючи китайським комуністам.

Критичне положення в Китаю відзеркалилося в останньому теж в розпачливих зверненнях китайського уряду за негайною і збільшеною допомогою. Маршал Чіян Кай-шек в листі до президента Трумана в додатку стверджує, що Злучені Держави співвідповідальні за теперішню крізу в його країні, бо тільки на базі советофільської політики покійного президента Рузвелта Китай заключив зі Советами договір, який уможливив комуністам захопити Манджурію. Він прохає уряд Злучених Держав, щоб той своєю приспішеною та збільшеною допомогою і виразним становищем в китайській справі підніс теж боєвого духа китайської армії, що, виходило б, не є на висоті. Дружина Чіян Кай-шека, в радіозверненні до Злучених Держав зі свого боку признає критичність положення в її країні та закликає до негайної допомоги, яку вважає в інтересі Америки, щоб не допустити большевиків до захоплення цілої Азії.

З американського боку стверджено критичність положення в Китаю наглою евакуацією американських громадян з тої країни та висилкою контингенту моряків, щоби в цій евакуації допомогли. Президент Труман в опублікованій частині його відповіді на листа Чіянг Кай-шека стверджує інтерес Америки в обороні Китаю перед комунізмом, але в своїх обіцянках допомоги не переступає усталених вже раніше рямців. Практично цю допомогу тільки приспішено. Проте, важливі американські рішення на китайську тему заповідається на найблищі дні. Ця справа має бути теж окремим предметом нарад між президентом Труманом та секретарем стейту Маршалом.

Американські рішення та дальші заходи для рятування Китаю від комунізму сьогодні ще важко передбачити. Логічно виходило б, що американський інтерес, як теж інтерес

(Докінчення на стор. 3-тій).

В РІЧНИЦЮ БАЗАРУ

В днях 16. й 17. листопада минуло 27 років з того часу, як над річкою Звіздалю недалеко міста Базару скінчився криватим боєм т. зв. Другий Зимовий Похід. І стільки ж літ минуло з дня 21. листопада 1921 року коли то під Базаром за присудом большевицького военного суду згинуло 359 учасників цього походу.

Другий Зимовий Похід і його кривавий бій під Базаром назвали „останнім збройним чином Української Армії". Розстріл 359-тьох — найбільшим трагічним моментом в анналах українських визвольних змагань.

Ми не хочемо торкатися тут усієї військово - стратегічної сторінки „Другого „Зимового Походу, що мав завданням викликати загально - риволюційний зрив в Україні. Не будемо зупинятися над усім тим, що привело до організації цього походу, ні над питанням його доцільности чи недоцільности в той час.

Коротко пригадаємо тільки цю незвичайну, таємничу й трагічну сторінку українського недавнього минулого. Вона така: В 1921 році після большевицько-польської війни ген. Юрко Тютюнник за згодою Головного Командування Української Армії зорганізував з козаків і старшин інтернованих в польських концентраційних таборах Українську Повстанчу Армію й після недовгої й дуже кепської підготовки перекинув її кількома групами у вересні й жовтні 1921 року за Збруч на Східньо-Українські Землі. Ця Армія за допомогою тамошніх повстанчих організацій мала викликати в Україні загальне народнє повстання прогнати большевиків й зорганізувати там українську державність.

У вересні 1921 р. виправлено за Збруч для зв'язку з повстанцями невеличку групу ген. Нельґовського. В жовтні т. р. перейшла польсько-московський кордон т. зв. Подільська Група під проводом полк. Палія потім Чорного (ок. 380 люда). Ген. Гулий що мав прорватися із т. зв. Басарабською Групою з Румунії, для замасковування переходу інших груп, свого завдання не виконав і перейшов кордон з невеличким відділом щойно пізніше.

Головну силу Повстанчої Армії ген. Тютюнника творила Волинська Група. Перейшовши в числі ок. 900 люда советський кордон, вона, пробиваючися поміж большевицькі військові частини, дісталася аж під Київ. 13. листопада рішено припинити дальший її похід й почати відворот до кордону. В часі того відвороту в селі Миньках Малих, над річкою Звіздалю оточили з усіх сторін групу большевики і, не зважаючи на завзятий, геройський опір українського воїцтва, розбили її в щент. Вирвалася з цього чотирокутника смерти всього яка сотня вояків і старшин. Около 500 люда опинилося в полоні і з того 359 розстріляно дня 21. листопада 1921 року в балці під Базаром. Присуджені до розстрілу всі 359, як один, відмовилися просити помилування і з покликом „Слава" і співом „Ще не вмерла Україна", згинули, посічені кулями машинових крісів.

Сьогодні згадуємо річницю геройської смерти тих, що в найкращій вірі для справи української не завагалися скласти свої голови, що воліли вмирати в нерівному бою з ворогом або й розстріляні, аніж гнити в чужих концентраційних таборах на чужому хлібі й жолді... Що понад життя поставили честь української зброї. Їхня геройська смерть просвічує сьогодні в нерівній боротьбі проти того самого ворога тисячам нових борців, легендарної УПА.

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

19)

Що до останніх, то він мав зрештою й довірочні припоручення для них від впливових істамбульських приятелів. Його присадкуватий товариш, Аліхан, зраджував монгольську домішку в своїй крові ширшими вилицями і формою звужених очей. Виглядав як поважний купець ніж як учасник небезпечних підприємств. Але за його флегматичним виглядом крилась незломна енергія, відважний спокій і значна здібність плянування. Він також мало говорив як багато курив, але те, що виходило з його уст зпоза диму свідчило про непересічну розважність і доцільність.

Наради тривали недовго. Треба було лише устійнити пляни вироблені вже основно з кожного боку, зясувати деякі деталі та умовитися про пильне додержання зв'язку, який уможливив би негайні заходи в разі непередбачених випадків і перешкод.

Коли азербейджанці одійшли умовившись з Козієм побачитися перед їх поворотом, звернувся Марко ди Рябошапки і поклавши йому руку на плече промовив: — отже довелося нам, пане Миколо, побачитися знов, на жаль знов на чужині.

— Та й мені здавалось, що я вже десь зустрічався з Вами, відповів Рябошапка, на обличчі якого відбивалась напружена праця памяти, — але не можу собі пригадати, де й коли саме.

— Давно, навіть дуже давно, коли міряти зміст часу подіями. Було це, поміг його памяти Марко, років пятнадцять тому, коли ви були в таборі полонених у Фрайштаті.

— Так, так, промовив Рябошапка, обличчя якого осяяла втіха. — Ви приздили до нас з різбярем Семенком організувати сірожупанників...

І перед самим Марком промайнув рій споминів. Його було викликано з фронту на Волині, де він стояв з куренем Січових Стрільців, до Відня, де він затримався на короткий час, стрінув багатьох приятелів, товаришів, знайомих, прилучився до такого далекого й відмінного від війни життя, але жвавого, бадворого й повного надій на перемогу, життя української кольонії в наддунайській столиці. На черговій суботній вечірці його сіпали на всі боки засипаючи питаннями про фронт, про край, про тих, що вернули вже до визволеного Львова. Дехто з його університетських товаришів був також в однострою, на відпустці чи в збірній станиці. Між дівчатами, що горнулись як і інші до нього, пізнавав деяких, що за роки війни зробились несподівано з підлітків панночками. Негайно по приїзді зголосився він на збірній станиці і перебрав доручення від її симпатичного команданта. Відбув наради в Управі Союзу Визволення України, до якого було його властиво викликано, і перебрав потрібні інструкції від його керманичів і виїхав лагідним березневим вечером разом з поручником Семенком до Горішньої Австрії, де був у Фрайштаті великий табор українських полонених для їх приготовання до майбутньої бортьби за визволення батьківщини. В його памяти промайнув схід сонця в горах, контрасти темної зелені ялиць і озолоченого проміннями сонця снігу, брунатних прогалин лісу і несчисленних снігових рож на південних схилках гір. Він збудив Семенка, бо потяг наближався до Фрайштату.

По короткім полагодженні формальностей в таборовій канцелярії пішли вони в супроводі австрійського старшини широкими проходами поміж бараками табору, що прокинувшись гудів як вулий. У великім бараку, що служив читальнею і салею зборів, було кілька сот вояків, що зібрались як заступники всіх інших привітати відпоручників Союзу Визволення України. По короткій виміні привітальних промов в супроводі виявів піднесеного настрою присутніх, за знайомились відвідувачі з ходом організації збройних частин, які мали взяти чинну участь у визволенні України. При цій нагоді відбулась і перша зустріч Марка з Рябошапкою, якого йому було спеціяльно поручено вже у Відні.

Називали його не зважаючи на його ще дуже молодий вік Миколою Чудотворцем за той справді чудодійний вплив, який він здобував в короткім часі й на найменш свідомих українських вояків царської армії. Здавалось, що він носив в собі рід національного полум'я, яким розпалював українську душу в кожнім, у кого вона справді була, хоч і під найгрубшою верствою московщення та військової муштри. Отже й зробився він природно одним з головних ідеологічних творців українського війська сірожупанників в Австрії, які разом з організованими в Німеччині синьожупанниками пішли визволяти Україну, хоч і не пощастило їм як суцільним військовим формаціям одіграти тої ролі, яку їм спочатку було визначено.

Далекосяглість визвольної ідеї і глибина зрозуміння національної справи виявлені Марком зробили на молодого ентузіяста не менше враження, ніж його надхнений запал вразив Марка, отже не зважаючи на короткість його побуту в таборі утворився між ними звязок міцніший звичайної приязні.

Він віджив і тепер негайно і кожний з них відчув, які глибокі трагедії пережив другий протягом минулого фатального півтора десятка років. Рябошапка відчув також, яким щирим і повним співчуття було й конвенціональне формою запитання Марка як велось йому протягом минулого часу.

(Дальше буде).

В. Петренко.

Тристаріччя Хмельниччини

5)

Тепер Хмельницький кидає молдавську справу та зосереджує всю свою енергію проти Польщі.

В серпні 1653 Ян Казимир на чолі польської армії понад 30 тисячів, пішов походом на Україну. Хмельницький вирушив йому на зустріч, заключивши умову на допомогу з кримським ханом.

В другій половині вересня 1653 р. польська армія розташувалась під Кам'янцем Подільським, а вкінці цього ж місяця пересунулася до **Жванця**. Том часом Хмельницький об'єднався з татарами і рушив проти королівської армії. Хмельницькому удалося оточити польську армію з усіх боків. Розгром її був неминучий. Але хан як під Зборовом, так і тут перешкодив цьому розгромові. Він вступив з королем у переговори. За згодою з ним (5 грудня) король зобов'язався заплатити ханові контрибуцію і дозволити ханові через 40 днів брати ясир з України при повороті хана до Криму. Хмельницький був примушений покинути свої становища і вернути до Чигирину. Через постійну зраду кримського хана він знайшовся в дуже скрутному становищі.

На це й ждав московський цар, до якого Хмельницький вислав і тепер посольство в справі приєднання України до Московщини та помочі проти Польщі. Хмельницький загрозив навіть цареві, що вразі царської відмови й цим разом, він піддасть Україну остаточно під владу Туреччини. Це помогло.

1 жовтня 1653 зібралася в Москві Земська Дума, себто Собор. Думський дяк об'явив, що гетьман Богдан Хмельницький просить царя, щоби він приняв його „під свою високу руку". Собор одноголосно погодився з цим і ухвалив, щоб цар до того виповів війну Польщі й Литві.

Після цеї ухвали Собору цар, Олексій Михайлович, послав трьох уповноважених своїх послів, боярина Бутурліна, окольничого Алферєєва і думного дяка Лапухіна, з цілим посольством до Хмельницького в **Переяслав** для прийняття України під протекторат Московщини.

8 січня 1654 назначив гетьман загальну раду старшин і козаків у Переяславі і відкрив її такою промовою:

„Ми зібрали сьогодні раду, явну для всього народу, щоби ви з нами вибрали собі володаря, зпоміж чотирьох, якого собі захочете: перший володар — падишах турецький, другий — хан кримський, третій — король польський, а четвертий — „цар православний всеї Русі, цар восточний".

Тисячі голосів відповіли:

„Волимо під царя восточного!"

Опісля почали читати приготовані умови, на яких Україна повинна була об'єднатися з Московщиною. Головні з них були такі: 1. Цілість України по обох боках Дніпра, де жили козаки в межах зборівського трактату; 2. Право мати власну свою управу, незалежну від царських чиновників; 3. Право власного законодавства й судівництва; 4. Право вибирати гетьманів своїх і урядовців вільними голосами; 5. Право приймати послів і зносин із чужоземними державами; 6. Право збереження муніципальних свобод городів; 7. Недоторканість особистих прав станів — шляхетського, духовного, міщанського, козацького й селянського; 8. Недоторканість маєтків; 9. Збільшення числа реєстрових козаків до 60-ти тисячів; 10. Платити цареві данину, але без вмішування московських збирачів, як також помагати йому військом; цар же знову повинен боронити Україну і цілком визволити її від Польщі.[3])

Відтак гетьман всів разом із московськими послами в карету і поїхав з ними в соборну церкву, щоб провести тут обряд присяги на ці умови. Гетьман поставив вимогу, щоби царські посли перші зaприсягнули: „Слідує перш усього вам присягнути від імені Його Царського Величества в тому, що Його Царева Величність, великий Государ, не нарушить наших прав, дасть нам на наші права грамоти і не видасть нас польському королеві".

„Никогда не присягнем мы за своего государя", відповіли на вимогу Хмельницького царські посли „да и гетману говорит о том непристойно, одни подданы присягают государю, а государю неприлично присягать подданым".

„Однак польські королі завсігди присягали нам", — зауважили козацькі полковники.

„Польскиe короли невѣрные и не самодержцы, они не хранят присяги своей, а государское слово перемѣнно не бывает" — відповіли московські посли.

Після цього інциденту, так характерного для поведення царських послів і загалом для Московщини, який поставив відразу в дійсному світлі наміри Московщини супроти України, гетьман і його полковники зложили в соборній церкві присягу на „подданство цареві".

Московські посли відправили своїх „стольників" і „стряпчих" у всі місцевости України, щоби заприсягнути нарід на вірність цареві, а самі відправились задля проведення цього обряду в Київ, Ніжин і Чернигів.

Киевський митрополит Сильвестер Косів вітав московських послів, будучи до цього примушений. Однак по свідоцтву українського православного священника, сучасника подій, „отець митрополита од жалю обумирав, „а все духовенство, що з ним було, „за слъозами і свѣта не видѣло" (Костомарів, ор. сів., т. III., ст. 134). І митрополит разом із духівництвом відмовилися від присяги, не зважаючи на те, що дяк Лопухін грозив митрополитові царською „опалою".

(Українське духівництво після цього зберегло свою незалежність ще впродовж 50 років. Вкінці воно, хоч і признало над собою московського патріярха, але залишилося під безпосереднім головством царгородського патріярха).

Слід ще зазначити, що після присяги Хмельницького цареві, повстала серед козаків сильна партія, яка не захотіла бути пiдданою Московщині. Між іншими належав до неї Сірко, пізніший запорізький кошовий отаман і Богун, який в Переяславі підчас обряду присяги був неприсутний — він був тоді на фронті. Богун „ненавидів Польщу, але Москви боявся" (Костомарів, том III., ст. 159).

28 січня царські посли, виконавши своє діло, повернули в Москву.

Тоді Хмельницький відправив своїх послів (Самійла Зарудного і Павла Тетерю) до царя в Москву з просьбою про затвердження умов переяславського договору. Цар затвердив їх за незначними винятками.

(Кінець буде).

[3]) Микола Костомарів, ор. cit., том II, ст. 130.

За підготовку до влади Партії Праці

(Докінчення зі стор. 2-ої).

Оці змагання це водночас пригадка на надуження в юніях. Одним з головних надужить є змагання, а подекуди й практика вибрати досмертного предсідника юнії. Це вказує на засадниче лихо в юніях, тобто до повного знесення демократії і до введення монархії. З монархії мусить прийти диктатура в юнії, а з диктатурою безправство. Отже першою передумовою підготови до майбутнього створення Партії Праці, а з тим і майбутнього федерального уряду Партії Праці в Америці є не тільки демократизація юній, але теж і повна справедливість.

„Справедливість це підстава правління" — оце засада, яку проповідували ще в старинних часах. Як довго юнії, а передівсім юнійні провідники не засвоюють собі засад справедливости так довго не можна допустити їх до влади при федеральнім уряді.

Саме тепер іде великий страйк докових робітників на обох побережжях Америки. Сотки кораблів стануло, устав пересилковий рух заморе і привіз товарів з заморя. Страйк не викликала юнія, а тільки один відділ юнії докових робітників. Нюйорський щоденник „Ди Сан" поміщує цілу низку статей спеціяльного дослідника Макома Джансона, який цифрами і наводженням повних імен доводить, що до прибережних юній закрадаються підступом і перекупством прості кримінальники, які відсидили вязничні кари, а деякі навіть були вже в кімнаті смерти в Сінг-Сінг, а тепер створили свою владу в юнії і накладають для своеї наживи на членів та на людей, які мають з юніями до діла, спеціяльні оплати за звичайні роботи, які виконує юнія при вантаженні і вивантаженні кораблів. Такий „ракит" спричинює мільйонові шкоди для членів юнії, для підприємців і для держави. Оце зразок грабіжи в юніях і досі ніхто не робить спроби перевести чистку, хоч ракетири часто викликають страйк для своїх потреб і самі опісля робітників запродують.

Коли взяти довoлі численні випадки знесення демократичних засад при веденні юній; розпаношення неправди й оцуства, а найважніше ракету в деяких великих юніях під різними видами, нічо дивного, що насуваються поважні сумніви, чи Америка доросла до покликання якогось уряду Партії Праці для справування федеральної влади. Заки юнії будуть готові до того, вони мусять перейти не тільки чистку, але й реформу „в голові і в членах".

Китайська проблема

(Докінчення зо сторони 2-ої)

цілого демократичного світу вимагав би рішучих заходів. Проте, в пресі появилися теж голоси, що Америка могла б „відписати" уряд Чіянґ Кайшека та залишити Китай дальшому розвиткові подій. Ці голоси базуються на твердженнях, що китайські комуністи „інші" ніж російські та що вони в найкращому разі могли б бути для Москви тільки „другим Тітом". До такого висновку приходиться на підставі твердження, що китайська раса занадто різниться від російської та що ціла структура Китаю, з його традицією, способом життя та світоглядом не дасться вдавити в російську комуністичну доктрину. При цьому підноситься думку, що Росія сама ніколи не могла б опанувати Китай і скоріше зломила б собі голову в китайських бездоріжних просторах так само, як колись Наполеон зломив собі голову в Росії. Ясно, що ці голоси могли б базуватися на знанні Китаю, але натомість вони зраджують незнання комунізму, що вміє прекрасно використати для себе всяке невдоволення в інших країнах, але безпощадно їх ліквідувати терором в зародку, якщо їх виявляється під комуністичним режимом. Китайці бунтуються проти Чіянґ Кай-шека та його уряду, але хай вони спробували б бунтуватися проти Сталінського „гавляйдера" в їх країні. Залишення Китаю на большевицьке призволяще було б без сумніву підписанням вироку смерти не тільки на Китай і на Азію, але й на решту вільного світу, що зі запертим віддихом слідкує за оборонними заходами демократичних великодержав. Під цим кутом китайська проблема не є тільки китайською, ані навіть совєтсько-американською, але світовою проблемою. Тому теж і від вирішення цеї проблеми залежатиме у великій мірі дальша доля світу.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 21.

Відділ:	Жертва:	Відділ:	Жертва:
Ілля Недвідь	$ 2.00	239 Николай Наконечний	5.00
Myron Buczak	2.00	245 Петро Єдлінський	2.00
Т. Удут	2.00	255 Mrs. Alex Kozij	2.00
6 Михайло Мигаль	2.00	259 Іван Бардаховський	2.00
23 John Binkowski	2.00	268 Теодор Радиневський	2.00
42 Іван Шафран	2.00	276 Юліян Манастирський	4.00
57 Olga Powroznik	3.00	295 Михайло Петруха	2.00
57 Текля Постоловська	2.00	295 Василь Пулк	2.00
82 Andrew Telmanik	2.00	295 Іван Зепко	2.00
94 Йосиф Вівчаровський	2.00	295 Олекса Зепко	2.00
102 Онуфрій Шалапій	2.00	295 Константин Зепко	2.00
102 Іван Панас	3.00	295 Дмитро Мискало	2.00
104 John Sawka	2.00	295 Михайло Судомір	2.00
105 Wasyl Beluch	2.00	295 Стефан Дудівка	2.00
120 Wasyl Drewna	2.00	295 Володимир Подивка	2.00
123 Николай Стадницький	2.00	295 Стефан Ґрабар	2.00
127 Іван Когут	2.00	295 Йосиф Сивик	2.00
132 Michael Wallace	3.00	309 Іван Говенчук	3.00
150 Михайло Дарчук	2.00	310 John Storoniak	2.00
178 Zacharko Mohylak	2.00	330 Евстахій Швайковський	2.00
178 Aftan Bednarczyk	2.00	347 Василь Горин	2.00
182 Антін Крушельницький	2.00	332 Микола Попадюк	2.00
191 James Gugeresky	2.00	353 Адам Лех	2.00
204 Володимир Душник	5.00	361 Павло Моторний	2.00
204 Михайло Брунець	3.00	361 John Uszytko	2.00
206 Андрій Лаба	2.00	361 Гринько Якимів	1.00
206 Михайло Яцишин	2.00	375 Mrs. Alex Syvock	2.00
213 Theodore Polowy	2.00	381 Дмитро Іванушка	2.00
219 Володимир Щідінський	2.00	385 Василь Клим	1.00
234 Юрій Гвіздь	2.00	396 Alex Iwanciw	3.00
238 Данило Селінський	3.00	400 Миколай Цуп	2.00
		476 Михайло Лібрук	2.00

Вступайте громадно в члени Українського Народного Союзу!

Микола Кокольський.

Індіянська легенда

Поміж лісовим гущавником ледви замітна, вузька стежина. Довкола, куди тільки оком глянути, ліс. Між кущами і деревами осінь ходить. Ходить і кожну деревину, кожний кущик на свій лад малює. І скільки їх тут, отих лісових пород, скільки красок має для них осінь. Ба, навіть до найблизчих свояків підходить з різними красками. От хочби отсі дуби. Одному домішала до зелені жовто-золотистої краски. Його сусідови додала до золота дещо пурпури і вони дивно зарумянилися. Тамтого закрасила ярким карміном і він увесь ніби горить. Ще інший цілий якби вилитий з міди. А он того листки ніби з темної, старої бронзи. До яворів, яких тут чимало, підійшла осінь з різними відтіннями ж о в т о ї краски. І так до кожної деревини, до кожного кущика. Навіть дрібні листочки чорниць забарвила осінь на ясночервоний колір цинобру. Не рухає тільки сосни і смереки. Вони люблять холод. І тепер їх зелень оживає, зі сірої стається сочиста, ясна, як смарагд. І так з двох основних тонів, червоного і жовтого, на зеленій канві сосон і смерік, на тлі небесної блакиті, укладає осінь пречудну симфонію барв.

Немає тільки червоношкірого господаря тієї землі. Колись, в лісовому гущавнику, скривалася горделива голова з орлиним носом, прибраним соколиними перами. Сторожкі палкі очі пильно зорили за бездомним, блідолицим волоцюгою, з чужим серцем. Обуті в легкі мокасини ноги просувалися нечутно поміж кущами, все ближче і ближче. Загартовані в залізо мязи рук стискали міцно гострий томагавк. Раптовий боевий оклик, один певний рух, і по хвилині ще один закривавлений скальп звисав коло пояса. Шелест у лісі... Невже ожила індіянська легенда? Та ні! То тільки вітер ходить по лісі. Індіянська легенда вже ніколи не воскресне. Остали по ній тільки спомини. Остало індіянське літо і горделива, смілива голова зі соколиним пером на дрібній монеті. Ще десь хтось прочитає криваву трагедію останніх могіканів, як цікаву казку. Ще десь-колись с р і б н и й екран пригадає ситому громадянинови страхітливу історію його бойових предків. А зрештою індіянська легенда блідне, припадає порохом забуття, як казка про бабу Яґу, чи крилатого змія. Кавбой з довжелезним батогом, на коні, замаскований бандит з пістолею, куди цікавіші для сьогодняшного міщуха.

Тільки останні могікани не забули своєї легенди. В резерваті Народнього Парку доживає та бойова раса свого віку. І мабуть найбільша трагедія їхнього життя, це почуття, що вони впали жертвою своїх власних недомагань, свойого розпорошення на дрібні, ворожі собі кляни, що вели братовбивчі війни між собою, що винищували себе до останнього кореня і навіть в останній своїй годині не вміли найти спільної мови, не вміли розрізнити хто ворог, а хто приятель. Розпорошені кляни ось так гинули, вигибали, аж остала по них тільки легенда.

Життя це вічне змагання, вічна боротьба. Нарід, який не має виразно сформованого обличчя і не знає любови до свойого брата, а розбитий на десятки ворожих клянів, що натровлюють себе одні на одних, а то й скачуть собі до горла, та ще переходять у ворожі табори, не може довго вдержатися у життевій боротьбі навіть при найбільшим героїзмі, при найвищій посвяті одиниць. А коли вже впаде під важкі колеса життя, то вони безпощадно сторощать її і перемелять на погній чужого поля.

Остане тільки хіба легенда.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО·

16722 Голуб Бронислава і його жени від Андрусяк Михайла.

16,723 Чуйко Івана діда, Романова Наталик, Гнатюк Івана всі з с. Онатківці (Винниця) від Зеленюк Люби д. Миколи.

16,724 Прибуло Марії від Корчун-Федоренко Петра.

16,725 Кушнір Федя, Миньо Михайла з с. Либохора (Турка над Стрием) від Шимилинець Григорія.

16726 Стадник Анни д. Василя з с. Ріпчиці (Дрогобич) від Стецьків Татяни д. Ілька з с. Опари.

16727 Місько Касі зам. Косар д. Марії і Дмитра з села Глинни (Сянік) від Місько Йосифа.

16,28 Старожитник Анни і її синів Романа і Саверка від Максимчук Петра.

16,729 **До таборових управ** на скитальщині від відділу розшуків ЗУАДК. Проситься звідомити по таборах, що за Пліш Миколою родж. в Брижаві (Перемишль, Добромиль) пошукує брат з Америки Гатала Іван.

16,730 Місько Дмитра, Пшеничка Марії з с. Смільник і Ступосяни (Лісько) від Місько Миколи.

16,732 Майка Василя та рідних з с. Розгадів (Зборів) від Гудима Наталії.

16,733 Рівко Василя з с. Пустовичі (Борислав) від Кринаш Марії.

16,734 а) Кубрак Стаха стрийка від Турчик Анелі д. Кубрик Стефана з с. Жогатин (Перемишль).

16,734 б) Букач Ілії і його сина Василя від Букач Михайла.

16,74 в) Подорівський стрийка від Подорівський Василя.

16,35 Самойлович Ольги (переб. на скитальщині в Німеччині) пошукує з Америки Крочина Михайло (голоситись за ч. 16,735).

16,736 Деменчук Артема с. Гната, Стечук Степана с. Івана з с. Туриськ (Волинь) від Кишко Михайла.

16,737 Сагайдак Юлії і Анастазії, Карнадало Івана з с. Вірлів (Зборів) від Сагайдак Марії.

16,738 Пастернак Федора с. Микити від Бурхович Марії з дому Лазурак з с. Вистович (Рудки).

16,739 Котан Михайла з с. Гусна (Вел. Березна, Закарп. Україна) від Котан Марії зам. Петрик.

16,740 Корін Анастазії з дому Пелиш від Пелиш Дмитра с. Івана з с. Воловець (Горлиця).

16,741 Брон ик Володимира, Шуль Анни від Мойсей Володимира з с. Любишка (Бібрка).

16,742 Ротко Автонома Стефан Мосейко Іллі від Ротко Пугачевський Івана.

16,743 Лесик Сергія с. Федора з с. Мала Груша (Полісся) від Лесик Зофії д. Оксентія.

16,744 а) Муран Наталії з с. Прошова (Тернопіль) від Пастух Петра.

16,744 б) Флейтута Степана з с. Клибонівка (Збараж) від Флейтута Евгена.

16,745 Рідних і знакомих з с. Поліщан, Рогатина від Кардаш Михайла с. Луки і Ксені.

16,746 Білічак Дмитра, Волощук Антонини з м. Богородчан від Шкляна Анни з дому Білічак.

16,747 Комарницький Ростислава з с. Молодова (Волинь) від Сокульський Ростислава.

16,748 Погорецький Томи з Подільщини, Чайковський Михайла Стахів від Остапів-Сторожук Івана.

16,749 Харковець Андрея від Тропимович Адама з с. Комори (Пинськ).

16,750 Дядьків Станислава, Івана, Луця і тітки Балабан Варвари від Карчук Володимира.

16,751 Матковський Осила з Мотькова (Турка) від Височанська Катерини.

Голоситись на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД КОНЦЕНТРУЄ ОБОРОНУ.

Пейпінг, Китай, 23. листопада. — Останні повідомлення з фронтів виявляють, що китайські урядові війська евакували поодинокі території, концентруючись для оборони в трикутнику Пейпінг-Тіенцін-Танґшан. В північних провінціях загострено вимковий стан, ставляючи їх під повну військову контролю.

ТАРЗАН, ч. 1978. Тантор відвідує свого приятеля.

Вигукуючи з радости велетень — слон кликнув на свого приятеля.

Серед бажання, щоб якнайшвидше прибігти до своєї подруги, Тарзан не почув заклику.

Одначе слон завважав напрям, в якім побіг пан джунглів, пустився й собі туди.

Та коли слон прийшов на берег гущавини і побачив, що Тарзан не був самий, він почувся збентеженим.